

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

14. března 2013*

„Nesplnění povinnosti státem — Směrnice 92/12/EHS — Spotřební daně — Tabákové výrobky nabyté v jednom členském státě a přepravené do jiného členského státu — Výhradně množstevní kritéria posouzení — Článek 34 SFEU — Množstevní omezení dovozu“

Ve věci C-216/11,

jejímž předmětem je žaloba na nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU, podaná dne 10. května 2011,

Evropská komise, zastoupená W. Möllsem a O. Beynet, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Francouzské republice, zastoupené G. de Berguesem a N. Rouam, jako zmocněnci,

žalované,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, J. Malenovský, U. Løhmus, M. Safjan a A. Prechal (zpravodajka), soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. prosince 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svou žalobou se Evropská komise domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Francouzská republika tím, že použila čistě množstevní kritérium pro posouzení, zda je tabák pocházející z jiného členského státu v držení fyzických osob pro obchodní účely, tím, že toto kritérium uplatnila na osobní automobil

* Jednací jazyk: francouzština.

(nikoliv na osobu) a celkově na veškeré tabákové výrobky, a tím, že zcela zabránila tomu, aby fyzické osoby dovážely do Francie tabákové výrobky pocházející z jiných členských států, jestliže jejich množství přesáhne 2 kilogramy na osobní vozidlo, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Úř. věst. L 76, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 179, dále jen „směrnice“), a zejména z jejích článků 8 a 9, jakož i z článku 34 SFEU.

Právní rámec

Unijní právní úprava

2 Článek 8 směrnice stanoví:

„Pokud jde o výrobky nabyté jednotlivci k uspokojení jejich potřeb a jimi přepravované, z hlavní zásady vnitřního trhu vyplývá, že se spotřební daň vyměří v členském státě, kde byly výrobky nabyty.“

3 Podle článku 9 směrnice:

„1. Aniž jsou dotčeny články 6, 7 a 8, vzniká daňová povinnost ke spotřební dani, jsou-li produkty, které byly v některém členském státě propuštěny pro domácí spotřebu, skladovány pro obchodní účely v jiném členském státě.

V tom případě je spotřební daň dlužná v tom členském státě, na jehož území se tyto výrobky nacházejí, a daňová povinnost vzniká držiteli těchto výrobků.

2. Ke zjištění, že výrobky zmíněné v článku 8 jsou určeny k obchodním účelům, musí členské státy vzít v úvahu mimo jiné:

- obchodní status držitele výrobků a důvody jejich skladování,
- místo, kde se výrobky nacházejí, nebo případně způsob užití přepravy,
- každý doklad týkající se výrobků,
- povahu výrobků,
- množství výrobků.

Pro účely použití páté odrážky prvního pododstavce mohou členské státy stanovit směrné úrovně, pouze pro účely evidence [dokazování]. Tyto směrné úrovně nesmějí být nižší než:

a) *pro tabákové výrobky*

cigarety 800 ks

doutníčky (doutníky o hmotnosti nejvýše 3 g na kus) 400 ks

doutníky 200 ks

kuřácký tabák 1,0 kg;

[...]“

Francouzská právní úprava

- 4 Článek 302 D Obecného daňového zákoníku (dále jen „CGI“), ve znění platném v okamžiku uplynutí lhůty určené v odůvodněném stanovisku zaslaném Francouzské republice dne 23. listopadu 2009, stanoví:

„Daňová povinnost vzniká: [...]

4. Aniž je dotčeno ustanovení [...] článků 575 G a 575 H, je-li ve Francii zjištěno držení alkoholu, alkoholických nápojů a tabákových výrobků vyrobených pro obchodní účely, jejichž držitel nemůže prostřednictvím průkazného dokladu, faktury či pokladní stvrzenky prokázat, že je výrobek v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně, nebo že daň byla ve Francii odvedena [...].

Pro určení, jsou-li tyto výrobky ve Francii drženy pro obchodní účely, zohlední správní orgán následující okolnosti:

- a) profesní činnost držitele výrobků;
 - b) místo, kde se výrobky nacházejí, prostředek použitý k jejich dopravě či dokumenty týkající se daných výrobků;
 - c) povahu výrobků;
 - d) množství výrobků, zejména pokud tato přesahují meze stanovené v čl. 9 odst. 2 směrnice [...].“
- 5 Článek 575 G CGI stanoví:

„Tabákové výrobky nelze po uskutečnění maloobchodního prodeje přepravovat v množství přesahujícím 1 kilogram bez dokumentu stanoveného v čl. 302 M odst. II.“

- 6 Článek 575 H CGI stanoví:

„V obchodních skladech, v obchodech nebo v dopravních prostředcích nesmí nikdo držet více než 2 kilogramy tabákových výrobků, s výjimkou dodavatelů ve skladech, maloobchodníků v prodejních místech, osob uvedených v čl. 565 bodu 3, dalších prodejců uvedených ve čtvrtém bodu článku 568, nebo v případě množství stanoveného prostřednictvím dekretu ministerstva odpovědného za rozpočet dalších prodejců uvedených v prvním bodu uvedeného ustanovení.“

Francouzská správní praxe

- 7 V okamžiku uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku ze dne 23. listopadu 2009 obsahovala webová stránka Generálního ředitelství cel a nepřímých daní ministerstva financí následující:

„Obecné záležitosti

Pokud během cest do jiných zemí Unie nakoupíte výrobky pro osobní použití, nemáte povinnost podávat daňové přiznání ani odvádět daň v okamžiku opuštění území Francie, či vstupu na území Francie.

[...] Pro případ nákupu [...] tabáku stanoví právní předpisy Společenství směrné úrovně pro nákupy uskutečněné fyzickými osobami.

Při překročení úrovní platných pro tabák [...] uvedených dále, a v závislosti na dalších kritériích, mohou francouzské celní orgány považovat váš nákup za obchodní činnost. V takovém případě musíte odvést příslušnou daň platnou ve Francii pro jednotlivé výrobky. Uvedené úrovně platí rovněž v případě odjezdu z Francie do jakéhokoli jiného členského státu Evropské unie.

Tabák

S ohledem na ustanovení článků 575 G a 575 H [CGI] [...], se následující ustanovení vztahují ode dne 1. ledna 2006 na nákupy tabáku uskutečněné fyzickými osobami v jiném členském státě Evropské unie, s výjimkou deseti nových členských států:

- Bez povolení k přepravě můžete přepravovat 5 kartonů cigaret (tj. 1 kilogram tabáku).

Pozor: tato úroveň se vztahuje na každý individuální dopravní prostředek nebo na každou osobu starší sedmnácti let v případě hromadné dopravy (čímž se rozumí jakákoli přeprava více než devíti osob včetně řidiče).

- Přepravujete-li 6 až 10 kartonů cigaret, musíte předložit zjednodušený průvodní doklad (ZPD). Nemá-li kontrolovaný cestující ZPD, může mu být tabák zabaven a uložena sankce. Cestující se může zboží vzdát. V takovém případě mu žádná sankce uložena nebude.

Pro získání uvedeného dokladu stačí dostavit se do první kanceláře francouzské celní správy na hranicích.

- Dovoz více než 10 kartonů cigaret (nebo 2 kilogramů tabáku) je ve všech ostatních případech zakázán. Kontrolovaný cestující se vystavuje uložení výše uvedených sankcí (zabavení tabáku a uložení sankce).

V případě hromadných dopravních prostředků (letadlo, loď, autobus, vlak) se tato ustanovení vztahují zvláště na jednotlivé cestující.“

Postup před zahájením soudního řízení

- 8 Komise měla za to, že francouzská právní úprava, jakož i správní praxe v oblasti dovozu tabáku fyzickými osobami byly v rozporu se směrnicí, se zásadou proporcionality a s článkem 28 ES, a zaslala proto dne 23. října 2007 Francouzské republice výzvu dopisem, na kterou uvedený členský stát odpověděl dopisem ze dne 18. ledna 2008.
- 9 Dne 23. listopadu 2009 vydala Komise odůvodněné stanovisko, kterým Francouzskou republiku vyzvala k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby tomuto stanovisku vyhověla ve lhůtě dvou měsíců od jeho obdržení. Uvedený členský stát na odůvodněné stanovisko odpověděl dopisem ze dne 22. ledna 2010.
- 10 Komise nebyla s vysvětleními podanými Francouzskou republikou spokojena a podala projednávanou žalobu.

K žalobě

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článků 8 a 9 směrnice

- 11 Komise tvrdí, že francouzská právní úprava a správní praxe jsou v rozporu se směrnicí, a zejména s jejími články 8 a 9, jelikož kritéria pro posouzení, zda má držení tabákových výrobků obchodní povahu, jsou kritérii čistě množstevními, jelikož směrné úrovně stanovené v člancích 575 G a 575

H CGI platí celkově pro všechny tabákové výrobky v držení, jelikož uvedené směrné úrovně se v případě přepravy osobním vozidlem uplatňují na celé vozidlo, a nikoli na jednotlivé osoby, a jelikož sankce stanovené za porušení posledně uvedených článků jsou obzvláště přísné.

- 12 Francouzská republika úvodem namítá, že články 575 G a 575 H CGI upravují výhradně držení tabáku, nikoli způsob a podmínky výběru spotřební daně. Uvedená ustanovení tedy nespádají do oblasti působnosti článků 8 a 9 směrnice. Francouzská právní úprava a správní praxe v žádném případě nejsou v rozporu se směrnicí a stanovené sankce jsou přiměřené.
- 13 Je třeba připomenout, že cílem směrnice je zavést určitá pravidla týkající se držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, a to zejména za účelem zajištění toho, aby daňová povinnost ke spotřební dani byla stejná ve všech členských státech (rozsudek ze dne 23. listopadu 2006, Joustra, C-5/05, Sb. rozh. s. I-11075, bod 27 a citovaná judikatura).
- 14 Směrnice v tomto ohledu zavádí rozlišení mezi na jedné straně výrobky drženy pro obchodní účely a na straně druhé výrobky drženy pro soukromé účely (výše uvedený rozsudek Joustra, bod 28).
- 15 Ohledně výrobků drženy pro soukromé účely článek 8 směrnice stanoví, že spotřební daň se vyměří v členském státě, kde byly výrobky nabyty (výše uvedený rozsudek Joustra, bod 31). Naopak ohledně výrobků drženy pro obchodní účely čl. 9 odst. 1 směrnice v podstatě stanoví, že spotřební daň je dlužná v tom členském státě, na jehož území se tyto výrobky nacházejí.
- 16 Pro účely určení, zda jsou výrobky drženy pro obchodní účely, čl. 9 odst. 2 směrnice uvádí řadu kritérií. Jak plyne ze znění prvního pododstavce uvedeného odstavce 2, ke zjištění, že výrobky jsou určeny k obchodním účelům, musí členské státy nadto vzít v úvahu mimo jiné řadu kritérií, přičemž množství výrobků je jen jedním z nich. Dále druhý pododstavec téhož odstavce 2 stanoví, že členské státy mohou stanovit směrné úrovně, a to pouze pro účely evidence.
- 17 Generální advokát v bodech 20 a 21 stanoviska uvedl, že z toho vyplývá, že čl. 9 odst. 2 směrnice členským státům neumožňuje založit zjištění, že výrobky jsou drženy pro obchodní účely, výhradně na čistě množstevních směrných úrovních drženy výrobků.
- 18 Pokud jde o spornou právní úpravu, je zajisté pravda, jak zdůrazňuje Francouzská republika, že článek 302 D CGI sám o sobě nestanoví takovou čistě množstevní směrnou úroveň pro zjištění, že výrobky jsou drženy pro obchodní účely.
- 19 Nicméně uvedený článek stanoví, že se použije „[a]niž je dotčeno ustanovení [...] článků 575 G a 575 H [CGI]“, a proto se směrné úrovně stanovené v posledních dvou uvedených člancích ve skutečnosti stávají jedinými relevantními prvky při posouzení, zda jsou výrobky drženy pro obchodní účely, jak potvrzuje sporná francouzská správní praxe. Francouzská republika přitom nezpochybňuje, že uvedené směrné úrovně mají čistě množstevní povahu.
- 20 Uvedený členský stát rovněž tvrdí, že jeho právní úprava a správní praxe nejsou v rozporu s čl. 9 odst. 2 směrnice, protože uvedené směrné úrovně platí celkově pro všechny tabákové výrobky v držení a v případě přepravy osobním vozidlem se uplatňují na celé vozidlo, a nikoli na jednotlivé osoby.
- 21 V tomto ohledu je třeba uvést, že jak vyplývá z čl. 9 odst. 2 druhého pododstavce směrnice, pokud se členské státy rozhodnou stanovit úrovně, které podle uvedeného ustanovení mohou sloužit pouze jako směrné úrovně a které se týkají množství tabákových výrobků v držení, pro účely kvalifikace držení uvedených výrobků pro obchodní účely, musí dodržet určité minimální úrovně.

- 22 Směrnice však tím, že výslovně stanoví minimální úrovně pro několik různých kategorií tabákových výrobků, opravňuje členské státy stanovit úrovně podle celkové hmotnosti všech druhů držených tabákových výrobků dohromady pouze za podmínky dodržení jednotlivých uvedených minimálních úrovní. Francouzská republika neuplatňuje splnění této podmínky pro úrovně stanovené v člancích 575 G a 575 H CGI.
- 23 Vzhledem k tomu, že cílem čl. 9 odst. 2 směrnice je upřesnit podmínky, za kterých vzniká držiteli výrobků daňová povinnost ve smyslu druhého pododstavce odstavce 1 uvedeného článku, minimální směrné úrovně uvedené v čl. 9 odst. 2 druhém pododstavci směrnice musí být považovány za úrovně týkající se uvedeného držitele, a tedy uplatnitelné na jednotlivé osoby.
- 24 Z výše uvedeného vyplývá, že sporná francouzská právní úprava, jakož i správní praxe jsou v rozporu s článkem 9 směrnice, a v důsledku toho rovněž s jejím článkem 8, protože pro posouzení, zda jsou tabákové výrobky drženy pro obchodní účely, stanoví čistě množstevní úrovně, které platí celkově pro všechny tabákové výrobky v držení, a v případě přepravy osobním vozidlem se uplatňují na celé vozidlo, nikoli na jednotlivé osoby, a kromě toho za překročení uvedených úrovní ukládá sankce.
- 25 První žalobní důvod dovolávaný Komisí je tedy opodstatněný.

Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článku 34 SFEU

- 26 Komise tvrdí, že článek 575 H CGI je v rozporu také s článkem 34 SFEU. Toto vnitrostátní ustanovení totiž zcela brání tomu, aby fyzické osoby dovážely do Francie tabákové výrobky pocházející z jiných členských států, jestliže jejich množství přesáhne 2 kilogramy na osobní vozidlo, ačkoli jsou uvedená množství držena pro osobní potřebu fyzické osoby.
- 27 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud je určitá oblast předmětem úplné harmonizace na úrovni Společenství, musí být každé vnitrostátní opatření, které se jí týká, posuzováno vzhledem k ustanovením harmonizačního předpisu, a nikoliv vzhledem k ustanovením primárního práva (rozsudek ze dne 14. prosince 2004, Komise v. Německo, C-463/01, Sb. rozh. s. I-11705, bod 36 a citovaná judikatura).
- 28 Jak vyplývá z bodu 24 tohoto rozsudku, v projednávaném případě je nesporné, že článek 575 H CGI porušuje opatření, které vyčerpávajícím způsobem harmonizuje způsob, jakým mohou členské státy zohlednit množství tabákových výrobků v držení pro účely jeho kvalifikace jakožto držení uvedených výrobků pro obchodní účely.
- 29 Vzhledem k tomu, že se Komise v druhém žalobním důvodu omezila na žádost o posouzení ustanovení vnitrostátního opatření ve vztahu k ustanovením primárního práva, přičemž uvedené opatření musí být posouzeno ve vztahu k harmonizačnímu opatření, musí být druhý žalobní důvod zamítnut.
- 30 Proto je třeba konstatovat, že Francouzská republika tím, že použila čistě množstevní kritérium pro posouzení, zda je tabák pocházející z jiného členského státu v držení fyzických osob pro obchodní účely, jakož i tím, že toto kritérium uplatnila na osobní automobil (nikoliv na osobu) a celkově na veškeré tabákové výrobky, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice, a zejména z jejích článků 8 a 9.

K nákladům řízení

- 31 Podle čl. 138 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle čl. 138 odst. 3 první věty téhož řádu však platí, že pokud měl každý účastník ve věci částečně úspěch

i neúspěch, ponесou jednotliví účastníci vlastní náklady řízení. Vzhledem k tomu, že Komise i Francouzská republika měly ve věci částečně úspěch i neúspěch, je namístě rozhodnout, že ponесou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Francouzská republika tím, že použila čistě množstevní kritérium pro posouzení, zda je tabák pocházející z jiného členského státu v držení fyzických osob pro obchodní účely, jakož i tím, že toto kritérium uplatnila na osobní automobil (nikoliv na osobu) a celkově na veškeré tabákové výrobky, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, a zejména z jejích článků 8 a 9.
- 2) Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.
- 3) Evropská komise a Francouzská republika ponесou vlastní náklady řízení.

Podpisy.